

Samenvattend schema voor de zorgverlener: slecht nieuws medelen aan kankerpatiënten en hun naasten

Plan het slechtnieuwsgesprek

- Trek **voldoende tijd** uit voor het gesprek.
- **Bereid** het gesprek inhoudelijk voor.
- Geef het slecht nieuws niet via de telefoon, e-mail ... maar altijd **face-to-face**.
- Doe het op **een rustige plek** waar u niet gestoord kunt worden; vermijd **storende telefoontjes**.
- Bewaak altijd de **privacy** van de patiënt.
- Vraag vooraf altijd aan de patiënt of hij wenst dat een **naaste** aanwezig is.
- Zorg er ook voor dat een **tweede zorgverlener** (vaak een verpleegkundige) aanwezig kan zijn.
- Regel een **tolk of intercultureel bemiddelaar** wanneer de patiënt de taal niet goed kent. Laat niet een naaste vertalen.

Luister eerst naar de patiënt alvorens de diagnose mee te delen

- Toets bij de patiënt **wat hij al** over zijn aandoening **weet**.
- Peil kort bij de patiënt naar **hoeveel en welke informatie** hij over zijn aandoening wenst te weten.

Deel het slechte nieuws kort en bondig mee

- Gebruik daarbij zo **weinig mogelijk vakjargon of verbloemende taal**.
- Maak de **ernst van de situatie** duidelijk door het woord kanker minstens een keer expliciet te noemen.
- **Toon betrokkenheid**, niet alleen door wat u zegt, maar ook non-verbaal.
- Deel een **palliatieve of terminale diagnose eerlijk en duidelijk mee**. Bied de patiënt altijd **hoopvolle maar toch realistische doelstellingen**, ook al is er geen uitzicht meer op genezing.

Geef patiënten en naasten de ruimte om hun gedachten en gevoelens te uiten

- Laat merken dat emotionele reacties bij een slechtnieuwsgesprek gewoon zijn en dat er **ruimte is om ze te bespreken**.
- Stimuleer het spreken over emoties.
- **Toets** af en toe of u goed begrepen hebt wat de patiënt op dat moment voelt en ervaart.

Geef verdere info op maat van de patiënt

- Ga niet te snel over op de behandelopties, het slechte nieuws moet **eerst begrepen** worden.
- Geef de info in stukjes **volgens het tempo dat de patiënt aangeeft** en check regelmatig of de patiënt de info goed begrepen heeft.

Vat samen en plan een vervolggesprek

- **Vat** aan het einde van het gesprek samen wat verteld is.
- Geef een duidelijk beeld van **de volgende, te verwachten stappen**.
- Plan dadelijk **een vervolggesprek** voor kort erna zodat wat gezegd is verder kan besproken worden.
- Stimuleer de patiënt om zijn **vragen op te schrijven** en het vervolggesprek voor te bereiden.
- Geef de **contactgegevens** van uzelf en de andere teamleden en leg uit waarvoor de patiënt bij wie terecht kan.
- Zorg voor **verdere opvang** van de patiënt en zijn naasten na het gesprek (bij voorkeur door een zorgverlener die tijdens het gesprek aanwezig was).
- **Rapporteer** mondeling en schriftelijk aan collega's over wat verteld is en over de reactie van de patiënt en zijn naaste(n).